

PERMBLEDHJE JOTEKNIKE Lacaune Sheep Albania

I. HYRJE.

Në fillim të viteve 90-të, ndodhën transformime të mëdha në ekonominë e vendit tonë si rezultat i kolapsit të sistemit ekonomik të centralizuar dhe, zëvendësimit të tij me ekonominë e tregut të lirë bazuar në pronësinë private. Gjatë viteve 1993-95 ekonomia shqiptare filloi të gjallërohej megjithëse, ritmet e zhvillimit të saj ishin ato të një ekonomie që karakterizohej nga një proces i madh ristrukturimi dhe reformash radikale. Situata makro ekonomike e vendit tonë, filloi të ndryshojë ndjeshëm pas vitit 2000. Treguesit kryesor ekonomik u përmirësuan ndjeshëm. Proçesi i reformave, megjithë problemet e mëdha që e shoqëronin, karakterizohet nga trendi pozitiv me efekte të matëshme.

Në këtë proces, reformat dhe zhvillimet në sektorin e bujqësisë kanë patur efekte direkte në ritmet e zhvillimit ekonomik. Ekonomia shqiptare, në një pjesë të konsiderueshme të saj vazhdon të mbetet një ekonomi me karakteristikat e një vendi bujqësor.

Sektori më i rëndësishëm i bujqësisë është blegtoria. Ajo realizon rreth 60 % e të ardhurave vjetore të prodhimit të përgjithshëm bujqësor. Gjedhi, të imtat, derri dhe shpendët janë sektorët më të rëndësishëm të blegtorisë.

Karakteristikë e ekonomisë bujqësore vazhdon të jetë dominimi i punës në familje. Rreth 90 % e fermave i plotësojnë nevojat për krahë pune me antarët e familjes. Vetëm rreth 1,9 % e fermave, i plotësojnë nevojat për krahë pune me puntorë me meditje.

Rritja e investimeve nëpër ferma blegtorale dhe modernizimi i tyre ka bërë, që përveç rritjes së prodhimit, të rritet edhe cilësia e këtyre prodhimeve. Përmes investimeve të organizatave që përkrahin zhvillimin e bujqësisë, deri më tash janë ngritur disa ferma model të Gjedhët, të cilat po u krijojnë mundësi fermerëve vendorë, për aplikimin e praktikave më të mira të prodhimit sipas standardeve të Bashkimit Europian (BE).

Fermat moderne të rritjes së Gjedhët janë një sipërmarrje ekonomike dhe si të tilla, si objektiva kryesore të tyre janë maksimizimi i fitimeve dhe minimizimi i kostove të prodhimit. Planimetria e stallave të sotme dhe organizimi i proçeseve të punës janë të orientuara drejt rritjes së rendimentit të prodhimit të qumështit, mishit, etj. por, përqëndrim i veprimtarisë vetëm drejt rendimenteve sa më të larta mund të sjellë pasoja negative për shëndetin e kafshës.

Ata janë të shumtë, nga zona të ndryshme të vendit, që e kanë trashëguar ndër breza krijimin e fermave e mbarëvajtjen e Gjedhët, që përpiqen të emancipohen e ta zhvillojnë me ritmet e kohës punën e tyre, për të prodhuar sa më shumë qumësht, me standarde të larta e me teknologji gjithmonë e më moderne, falë sigurisë bashkëpunimit që sigurojnë me kompanitë e mëdha të prodhimit të bulmetit.

Kushtet e mbajtjes në regjim stallor të Gjedhët sot nuk janë aspak të ngjashme me kushtet natyrore për të cilat ato kanë evoluar ndër vite. Çdo fermer duhet të ketë të qartë se shëndeti i

Gjedhët është bazë e vlerësueshme drejt rendimenteve të larta të prodhimit dhe e suksesit në biznesin e tij.

Cënimi i shëndetit të Gjedhët të mbajtuara në regjim stallor, sjell pasoja të vlerësueshme për fermerin, ndër më evidentet mund të përmendim:

- ❖ Ulje e rendimentit të qumështit.
- ❖ Rënie e aktivitetit seksual pasi kafshët nuk ndjehen mirë (më pak shenja afshi, periudhë e zgjatur midis dy pjelljëve).
- ❖ Rënie në peshë.
- ❖ Shpenzime të larta qumështi nëpërmjet zgjatjes së periudhës së shërbimit.
- ❖ Kosto më të larta të fuqisë punëtore për menaxhimin dhe trajtimin e gjedhit me problem shëndetësore.
- ❖ Përqindje më të larta të skartimeve.
- ❖ Kostoja e blerjes së kafshëve të reja – përqindje të larta remonti
- ❖ Kostoja e trajtimit veteriner dhe medikamentet.

Subjekti është regjistruar pranë QKB me Subjekti Juridik “LACAUNE SHEEP ALBANIA” shpk është regjistruar pranë QKB me numër NIPT-ti M38821201T.

Vendi i ushtrimit të aktivitetit është në: Gjirokaster Kelcyre VARIBOP Rruga “Varibop”, Zona Kadastrale 3713, Numri i Pasurisë 34/3 6402.

Objekti i veprimtarisë së subjektit është: “Rritja dhe mbarështimi i dhenve, prodhim i qumështit, plehut dhe leshit të papërpunuar. Prodhimi dhe përpunimi i ushqimeve të përgatitura për kafshët e fermës për llogari të vetë, sipas kërkesave të të tretëve apo për treg, përfshirë koncentre dhe plotësues ushqimorë, si dhe përgatitjen e ushqimeve jo të përziera për kafshët e fermës. Kultivimi dhe tregtimi i perimeve të ndryshme gjethore, me frut apo rrënjore. Aktiviteti i magazinimit dhe ruajtjes së të gjitha llojeve të mallrave e produkteve, kryesisht ato blegtorale.

Administrator është z.Marko Mullai.

Në bazë të ligjit Nr. 52/2020 Për disa ndryshime në Ligjin Nr.10448 datë 14.07.2011 “Për lejet e mjediset” të ndryshuara, subjekti duhet ti nënshtrohet procedurave për pajisje me leje mjedisi të tipit B, përkatësisht:

- *Prodhimi i ushqimeve dhe pijeve dhe veprimtaritë e lidhura me to, pika 7.7 e, Trajtimi dhe përpunimi i qumështit (kapaciteti 5 t).*
- *Blegtoria, pika 7.8 d Rritje intensive e gjedhit në një instalim (kapaciteti mbi 50 krerë).*

Kapaciteti i përpunimit/prodhimit:

Zhvillimi i këtij aktiviteti merr në konsideratë, identifikimin e ndikimeve të mundshme në mjediset e punës dhe në afërsi të tyre si dhe masat e nevojshme teknike dhe organizative që

duhen ndërmarrë, për të siguruar që kjo veprimtari të kryhet pa dëmtuar shëndetin e punonjësve si dhe pa i sjellë dëme mjedisit të zonës si:

- Pa krijuar rreziqe për ujin, ajrin, tokën, florën dhe faunën.
- Pa shkaktuar pengesa nga zhurmat.

Zhvillimi i qëndrueshmë i kësaj veprimtarie, vlerësuar nga pikëpamja e ruajtjes dhe e mbrojtjes së mjedisit është rezultat i disa faktorëve të cilët janë vlerësuar dhe mbajtur në konsideratë edhe për hartimin e këtij dokumenti.

Të tillë faktorë janë:

- Njohja dhe vlerësimi i dokumentacionit teknik që zotëron ky subjekt.
- Njohja e gjëndjes reale e zhvillimit të kësaj veprimtarie nga pikëpamja e ndikimit në mjedis.
- Analiza e faktorët pozitivë dhe negativë, që influencojnë në treguesit mjedisorë.
- Përcaktimi i masave teknike dhe organizative që duhen ndërmarrë për zbutjen dhe/ose eliminimin e ndikimeve negative në mjedis.

II. PËRSHKRIMI I KUADRIT LIGJOR.

- Ligji Nr.10431 datë 09.06.2011 “Për Mbrojtjen e Mjedisit” (i ndryshuar).
- Ligji Nr. 16/2014 “Për mbrojtjen e cilësisë së ajrit në mjedis” (i ndryshuar).
- Ligji Nr. 52/2020, për disa ndryshime në Ligjin Nr. 10448 datë 14.07.2011 “Për Lejet e Mjedisit”.
- Ligji Nr.12/2015, datë 26.02.2015 për disa ndryshime në Ligjin Nr. 10440, datë 23.01.2003 “Për vlersimin e ndikimit nëmjedis”.
- Ligji Nr. 9010 datë 13.02.2003 “Për administrimin mjedisor të mbetjeve të ngurta” (i ndryshuar).
- Ligji Nr.10463 datë 22.09.2011 “Për menaxhimin e integruar të mbetjeve” (i ndryshuar).
- Ligji Nr. 8897, datë 16.05.2002 “Për mbrojtjen e ajrit nga ndotja”.
- Ligji Nr. 9774, datë 12.07.2007 “Për vlersimin dhe administrimin e zhurmës në mjedis.”
- Ligji Nr. 9244, datë 17.06.2004 “Për mbrojtjen e tokës bujqësore.”
- Ligji Nr.10081, datë 23.02.2009 “Për liçensat, autorizimet dhe lejet në Republikën e Shqipërisë”.

- V.K.M. Nr. 435, datë 12.09.20020 “Për miratimin e normave të shkarkimeve në ajër në Republikën e Shqipërisë”
- V.K.M. Nr.177, datë 31.03.2005 “për normat e lejuara të shkarkimeve të lengëta dhe kriteret e zonimit të mjediseve ujore pritëse”.
- V.K.M. Nr. 402, datë 30.06.2021 “Për miratimin e katalogut shqiptar të klasifikimit të mbetjeve”.
- V.K.M. Nr. 587 datë 07.07. 2010 “ Për monitorimin dhe kontrollin e nivelit të zhurmave në qendrat urbane dhe turistike”.
- VKM Nr.419 datë 25.06.2014 “Për miratimin e kërkesave të posacme për shqyrtimin e kërkesave për leje mjedisi të tipit A, B dhe C, për transferimin e lejeve nga një subjekt te tjetri, të kushteve për lejet respective të mjedisit dhe të rregullave të hollësishme për shqyrtimin e tyre nga autoritetet kompetentë deri në lëshimin e këtyre lejeve nga QKB”.

- V.K.M. Nr. 418, datë 25.06.2014 “Për grumbullimin diferencuar të mbetjeve në burim”.
- V.K.M Nr. 686 datë 29.07.2015 “Për miratimin e rregullave dhe përgjegjësi e të afateve për zhvillimin e procedurës së vlerësimit të ndikimit në mjedis (VNM) dhe procedurës së transferimit të vendimit të deklaratës mjedisore”
- V.K.M. Nr.1189, datë 18.11.2009 “Për rregullat dhe procedurat për hartimin dhe zbatimin e programit kombëtar të monitorimit të mjedisit”.
- Urdhrin e ministrit Nr.146 datë 08.05.2007 “Për miratimin e listës së kuqe të florës dhe faunës”.
- Udhëzimin Nr. 8 datë 27.11.2007 “Për nivelin kufi të zhurmave në mjedis të caktuara”.

III. INSTALIMI DHE AKTIVITETET E TIJ.

3.1. Vendi ku zhvillohet veprimtaria.

Objekti në të cilin zhvillohet veprimtaria e rritjes së Gjedhët dhe e prodhimit të qumështit dhe nënprodukteve të tij gjendet në Gjirokaster Kelcyre VARIBOP Rruga “Varibop”, Zona Kadastrale 3713, Numri i Pasurisë 34/3 6402.

Në fermat bujqësore familjare, banorët kultivojnë kultura të ndryshme bujqësore si foragjere, drithëra, perime të llojeve të ndryshme. Një pjesë e mirë e banorëve merren dhe me blegtori me mbarështimin e gjedhëve dhe me shitjen e qumështit dhe të nënprodukteve të tij.

Trualli i Subjektit “LACAUNE SHEEP ALBANIA” sh.p.k. përfshihet ndërmjet koordinatave të pasqyruara në tabelën në vijim.

3.2. Infrastruktura inxhinjerike.

Infrastruktura inxhinjerike e kësaj ferme, përfshinë:

- a) Strukturat/objektet e strehimit të kafshëve,
- b) Strukturat/objektet e magazinimit, ushqimeve për kafshët dhe ato të magazinimit të produkteve.
- c) Strukturat/objektet e përpunimit të qumështit.
- d) Strukturat/objektet e magazinimit, qumështit dhe të magazinimit të nënprodukteve të tij.
- e) Rrjetin e furnizimit me energji elektrike.
- f) Rrjetin e furnizimit me ujë të pijshëm.
- g) Rrjetin e shkarkimit të ujërave të ndotur përfshirë këtu edhe vaskat e dekantimit.
- h) Rrjetin rrugor të brendshëm.

Në vartësi nga planifikimi/projektet, konstruksioni dhe funksionimi i këtyre objekteve inxhinjerike fermeri mund të sigurojë një efikasitet të lartë të fermës së tij.

a). Strukturat/objektet e strehimit të kafshëve.

Stalla.

Stalla e Gjedhët është e ndërtuar në mënyrë të përshtatshme për qëndrimin e kafshëve në të, funksionale dhe me hapësira të mjaftueshme për kryerjen e aktivitetit të kësaj ferme. Si aneks i kësaj stalle është edhe impianti i mjeljes së Gjedhët.

Kjo stallë është e ndërtuar me konstruksion metalik përfshirë këtu edhe mbulesën/çatinë e saj. Ajo përshkohet nga një korridor gjatësor, lindje-perëndim i cili shërben për lëvizjen e punonjësve që u shërbejnë Gjedhët të cilat qëndrojnë në grazhdet përkatës. Punonjësit e stallës, sjellin ushqimin e Gjedhët me mjete transporti dore dhe e shpërndajnë atë në grazhdet që gjenden në të dy anët e këtij koridori.

Grazhdi, është më i lartë se vendi ku rri Gjedh, me qëllim që Gjedh mund të hajë duke u ulur dhe nxjerrë kokën përpara. Ai është në një sipërfaqe të lëmuar dhe të ndriçuar mirë. Hapësira në grazhd siguron ushqim të njëtrajtshëm/uniform për kafshën, tretshmëri, ulje të rasteve me acidozë, mbingopje apo uri. Sipërfaqja e truallit të grazhdit është pa gropëzime dhe e qëndrueshme.

E rëndësishme është që:

- ❖ Sasia e ushqimit të mbetur në grazhd, **nuk duhet të kalojë 5 %**, të të gjithë sasisë ditore të ushqimit të ofruar kafshës.
- ❖ Në stallat me sistem të lirë, rritja e numurit të Gjedhët për një sipërfaqe të përcaktuar të stallës rrit dendësinë e tyre dhe për pasojë rritet konkurenca e tyre për ushqim, ujë, ajër, hapësirë dhe rehati.

Mikroklima e ambientit të stallës.

Konstruksioni ndërtimor i stallës bën të mundur që temperatura e ajrit brenda saj të jetë pothuajse e barabartë me temperaturën e ajrit jashtë saj. Gjatë stinës së nxehtë të viti, kur temperaturat e ajrit janë të larta bëhet qarkullimi i detyruar i ajrit brenda stallës 40 deri 60 herë në një orë. Ndërsa në stinën e ftohtë të vitit qarkullimi i ajrit të brendshëm bëhet 4 deri 6 herë në një orë.

Qarkullimi i ajrit të brendshëm rregullon parametrin e lagështisë relative, nivelin e temperaturës si dhe largon mikroorganizmat e dëmshëm. Gjerdh nuk janë të ndjeshme ndaj ajrit të ambientit, ato durojnë edhe rrymat e ajrit që lëvizin me shpejtësi 3-5 m/sek.

Drita/ndriçimi.

Studime të kësaj fushe kanë treguar që kohëzgjatja dhe intensiteti i dritës kanë ndikim të vlerësueshëm në rendimentin e qumështit të dhënë nga Gjerdh. Treguesi më optimal është që sasia e orëve me dritë duhet të jetë 14-16 orë gjatë 24 orëve. Në mungesë të dritës natyrore, stallat sigurojnë një ndriçim artificial me një intensitet drite jo më pak se 200 lux. Ndiçimi i grazhdit dhe stallës në përgjithësi duhet të sigurojë pamje/vëzhgim të qartë të kafshëve edhe në orët e natës duke krijuar kushte të përshtatshme për shërbim ndaj tyre.

b). Strukturat/objektet e magazinimit, ushqimeve për kafshët.

Magazinat, struktura e tyre.

Ambjentet e magazineve në një fermë përfshijnë ato të magazinimit të mjeteve dhe veglave të punës, pajisjeve dhe ushqimeve blegtorale.

Gjatë ndërtimit dhe përdorimit/shfrytëzimit të magazinave duhet të mbahen parasysh:

- ❖ Mbrojtja e tyre nga lagështia e tepërt, parazitët, këpurdhat, bakteret si dhe brejtësit.
- ❖ Hangarët duhet të jetë të pastër dhe të dezinfektuar me pluhur gëlqereje.

- ❖ Produktet blegtorale duhet të vendosen mbi një shtresë kashte të thatë, ose mbi paleta druri duke i mbrojtur ato nga kontakti i drejtpërdrejtë me lagështinë.
- ❖ Gropat e sillazhit, sillozët dhe/ose depozituesit e tjerë të sillazhit duhet të lyhen me të pastrohen mirë dhe të lahen me ujë të bollshëm, para përdorimit të tyre.
- ❖ Gropat e sillazhit, sillozët dhe/ose depozituesit e tjerë të sillazhit duhet të dezinfektohen pas përdorimit të tyre.
- ❖ Ushqimet e kafshëve duhet të jenë të ndara nga medikamentet.
- ❖ Pajisjet e përdorura në stalla dhe në kafshët që ndodhen në to, duhet të jetë të pastra dhe të dezinfektuara.
- ❖ Kujtesë! Mungesa e pastërtisë në këto stalla bëhet burim për shfaqjen e sëmundjeve serioze të kafshët.

cj. Strukturat/objektet e përpunimit të qumështit.

Objekti ku zhvillohet veprimtaria e përpunimit të qumështit dhe e prodhimeve të qumështit e kosit për treg, prodhimet të djathrave, gizës, etj. është një objekt një katësh mbi tokë i rikonstruktuar dhe përshtatur mift mirë me veprimtaritë që zhvillohet aty. Muret janë të suvatuar e patinuar si dhe të lyer me bojëra sintetike. Një pjesë e lartësisë së mureve është e veshur me pllaka majolike të bardha. Po kështu edhe dyshemeja është e shtruar me pllaka majolike. Në muret anësore janë hapur dritare për marrjen e dritës natyrale, të cilat janë ndërtuar me duroalumin. Po kështu edhe dyert e jashme si dhe ato të komunikimin në ambjentet e brendshme janë bërë po me xham dhe duroalumin.

Pjesë e rëndësishme e kësaj godine janë edhe ambjentet [11], në të cilin janë vendosur garderobat e punonjësve si dhe ambjentet hidro-sanitare [12], të përshtatshme dhe të plotësuara me të gjithë pajisjet e nevojshme.

Të gjithë këto elementë të ndërtimit të ambjenteve të brendshme të kësaj godine kanë krijuar një pamje të këndëshme dhe ç'është më e rëndësishmja kushte higjenike mjaft të mira.

Ky objekt është i lidhur organikisht me rrjetin inxhinjerik të zonës si dhe me rrjetin rrugor të saj.

3.3. Proçeset teknologjike që zhvillohen në këtë veprimtari.

3.3.1. Përkujdesi ndaj Gjerdhët.

Qumështi i ardhur si lëndë e parë, qumështi në faza të ndryshme të proçesit teknologjik si dhe, prodhime të kësaj linje teknologjike si psh qumështi për treg, kosi, gjalpi dhe djathrat e prodhuar etj. i nënshtrohen analizave fiziko-kimikë në laboratorin [9].

Prodhimet e realizuara në këtë linjë teknologjike, pas inventarizimit të tyre, shkojnë respektivisht në dhomën frigoriferike [7] dhe, në magazinën e produktit të gatshëm [8].

Në këtë baxho qumështi, gjenden dhe përdoren një shumëllojshmëri formash/enësh për përpunimin e djathit.

Të gjitha këto makineri e pajisje punojnë në mënyrë të automatizuar gjatë zhvillimit të proçesit

teknologjik të përpunimit të qumështit për marrjen e nënprodukteve të tij. Punëtori që shfrytëzon këtë linjë teknologjike, vendos komandat e duhura në panelet e komandimit të çdo pajisjeve dhe pas kësaj ai bën rolin e vëzhguesit të zhvillimit të procesit. Në procese të caktuara është e nevojshme edhe puna e drejtpërdrejtë e punëtorëve, sidomos në proceset e transportit të djathit si dhe në ato të pastrimit të makinerive dhe pajisjeve etj.

Qumështi i nënshtrohet përpunimit termik para konsumit si dhe para proceseve teknologjike të përpunimit të tij për prodhimin e produkteve të tilla si gjalpë, kos, lloje të ndryshme djathrash, etj. Qëllimi i trajtimit të qumështit me nxehtësi lidhet me ndikimin që ka temperatura e lartë mbi ngarkesën mikrobike të pranishme në qumështin e freskët, ngarkesë kjo që pas përdorimit të nxehtësisë mund të pakësohet apo të eliminohet. Përpunimi termik konsiston në përdorimin e këtyre metodave:

- i. pasterizimi ose temperaturë e lartë në kohë të shkurtër;
- ii. sterilizimi ose temperaturë shumë e lartë në kohë të shkurtër;

Trajtimi i qumështit me TLKSH, përfshin fazat e mëposhtme:

- paranxehjen;
- pastrimin;
- heqjen e yndyrës;
- homogjenizimin;
- pasterizimin.

Pasterizimi :

Pasterizimi është procesi që bën të mundur eliminimin e të gjitha mikroorganizmave nëpërmjet nxehjes së qumështit për një fraksion shumë të shkurter kohor e më pas ftohjes së tij të menjëherëshme. Qumështi i pasterizuar duhet ruajtur në temperatura të ulta nga konsumatori. Trajtimi termik në përgjithësi kryhet në temperaturën 75-83 °C për rreth 15 sekonda.

Homogjenizimi :

Homogjenizimi i qumështit bëhet duke e kaluar atë në sipërfaqe të ngushta me presion të lartë. Madhësia e piklave të yndyrës zvogëlohet deri 5 herë. Përbërësit e kazeinës shkatërrohen dhe ngjiten në sipërfaqen e piklave të yndyrës. Këto dy dukuri rritin qëndrueshmërinë e emulsionit. Homogjenizimi bëhet zakonisht në 70°C, shpesh pas pasterizimit.

Qumeshti I homogjenizuar ka disa përparësi krahasuar me atë të pa homogjenizuar. Këto janë :

- i. Është më rezistent ndaj ndryshmeve të temperaturave apo presioneve.
- ii. Ka një jetëgjatësi më të madhe.
- iii. Është më i tretshëm sesa qumështi i pa homogjenizuar.
- iv. Ka shije më të mirë dhe, është me kremoz.

2 MBETJE QË DALIN NGA BUJQËSIA (AGRIKULTURA), KOPSHTARIA (HORTIKULTURA), UJËRAT, PYLLTARIA (SILVIKULTURA), GJUETIA DHE PESHKIMI, SI EDHE PËRGATITJA DHE PËRPUNIMET E USHQIMEVE.

02 01 Mbetjet që vijnë nga bujqësia, nga kopshtaria, nga gjuetia dhe peshkimi

02 01 01 Llumra që vijnë nga larja dhe pastrimi

02 01 03 Mbetje të indeve bimore

02 01 06 Fekale, urinë dhe pleh (duke futur këtu dhe pleh kashtë të prishur), rrjedhje, mbeturina të ndara dhe të trajtuara jashtë qendrës së trajtimit.

02 03 04 Lëndë të papërshtatshme për konsum apo përpunim.

02 05 Mbetje që vijnë nga industria e prodhimit të qumështit.

02 05 01 Lëndë të papërshtatshme për konsum apo përpunim.

02 05 02 Llumra që vijnë nga trajtimi në vend i rrjedhjeve.

02 05 99 Mbetje të tjera të paspecifikuara.

20 Metjet urbane (mbetjet shtëpiake dhe tregtare, mbetje industriale e institucionale të ngjashme) përfshirë fraksionet e mbledhura veçmas

20 01 01 Letër dhe karton

20 01 08 Mbetje të biodegradueshme nga kuzhinat dhe mensat

20 01 11 Tekstilet

20 1 39 Plastikët

a. Ndikimet negative në karakteristikat fizike të zonës ku zhvillohet projekti.

Nuk vlersohen ndikime negative në karakteristikat fizike të zonës ku zhvillohetkjo veprimtari. Kemi të bëjmë me një zonë rurale, me zhvillimeve të veprimtarive të fermave bujqësore familjare. Në këtë objekt kanë përfunduar ndërhyrjet fizike për ndërtime godinash, rrjetesh inxhinjerike, rrugësh etj.

Në periudha të përcaktuara, kryhen punime për mirëmbajtjen e këtyre ndërtimeve inxhinjerike, sigurisht mbështetur në lejet ndërtimore të miratuara nga pushteti vendor.

b. Ndikimet negative në habitatet dhe biodiversitetin e zonës ku zhvillohet projekti.

Nga zhvillimi i këtij aktivitet nuk demtohet flora dhe fauna e rrezikuar e cila është përcaktuar në V.K.M-në Nr. 804.dt. 04.12.2003

Zona që shfrytëzohet nuk përfaqëson zonë me rëndësi të veçantë dhe për këtë arsye nuk është parashikuar sipas Strategjisë për "Ruajtjen e Biodiversitetit dhe Planit të Veprimit siZonë e Mundëshme" për t'u shpallur "Peizazh i mbrojtur".

c. Ndikime sociale nga zhvillimi i projektit të tilla si ndryshimi i përdorimit të tokës dhe burimeve të tjera natyrore si dhe, shqetësime që mund të lindin nga ndikimet në mjedis për shkak të shkarkimeve të ndryshme, zhurmave, rënies së zjarreve etj.

Zhvillimi i këtij aktiviteti nuk ka kërkuar dhe nuk do të kërkojë përdorimin e tokës shtesë veç asaj të miratuar për shfrytëzim.

Probabiliteti i ndodhjes për secilin nga rastet e më sipërm do të varet shumë nga masat mbrojtëse që janë parashikuar të zbatohen.

Zhvillimi i aktivitetit të kujdesit/rritjes së Gjedhët si dhe ai i prodhimit të qumështit dhe nënprodukteve të tij, nuk shoqërohet me aksidente mjedisore të cilat mund të sjellin pasoja të dëmshme në treguesit cilësor të mjedisit të vendit ku ponohet dhe në afërsi të tij si:

- ndotje të ujerave nga lëndë të rrezikshme,
- emetime në ajër të gazeve helmuese
- kontaminim të tokës.

7.1. Karakteristikat e ndikimeve negative dhe efektet e rëndësishme të tyre në mjedis.

a. Vlerësimi i ndikimeve.

Proçesi i vlerësimit të ndikimeve negative në mjediset e vendeve të punës dhe në zonën rreth tyre, është i lidhur me kryerjen e një sërë njohjesh dhe vlerësimesh të tilla si:

- Njohja e vlerave natyrore dhe mjedisore të zones.
- Njohja me infrastrukturën inxhinjerie egzistuese dhe me nevojën për plotësim të saj me infrastrukturë të re në plotësim të kërkesave që parashtron projekti që zbatohet.
- Njohja me lëndët e para dhe ato ndihmëse si dhe me energjitë e nevojshme që përdoren për zbatimin e projektit.

Mbështetur mbi këto të dhëna bazë si dhe, në treguesit mjedisor të subjektit të dalë gjatë punës disa vjeçare të tij, ekspertë të fushave të ndryshme bënë përpjekje për të përcaktuar vlerësimeve të identifikuar. Vlerësimi i kryer ka të bëjë me efektet e tyre të drejtpërdrejta apo të tërthorta në treguesit cilësor të mjedisit, në zonën ku zhvillohet projekti dhe është një nga fazat më të rëndësishme për zbatuesit e projektit sepse:

- Tregon llojin, elementët dhe kohë zgjatjen e çdo lloji ndikimi të identifikuar.
- Përafron ato me objektivet me tërësinë e bashkëveprimeve të tyre me parametrat mjedisor të zonës ku zhvillohet projekti.

Kriteret e përdorur për vlerësimin e ndikimeve variojnë dhe përcaktohen nga faktorë të përcaktuar dhe, rezultatet e arritura drejtohen kryesisht ndaj përmirësimeve më të mundshme të vlerave të mjedisit të ndikuar.

b. Shtrirja fizike e ndikimeve negative.

Ky parametër vlerëson sipërfaqen apo dimensionet hapësirë të shtrirjes së një ndikimi të përcaktuar e vlerësuar në raport me burimin që gjeneron këtë ndikim.

c. Kohëzgjatja e ndikimeve negative.

Ky parametër vlerëson periudhën kohore se sa mund të zgjasë një ndikim i caktuar në dimensionin kohor dhe kështu mund të kemi ndikim të përhershëm/mbetës apo ndikim të përkohshëm.

Në rastin tonë, kemi të bëjmë me ndikime të përkohshme negative të shkarkimeve në mjedisin psh shkarkimi i mbetjeve të ngurta si fekale, mbetje ushqimore të Gjedhët etj.

d. Kthyeshmëria

Ky parametër vlerëson të gjitha mundësitë e kthimit të mjedisit të ndikuar, në gjendjen e tij të mëparshme apo/ose aftësitë për rehabilitimin dhe regjenerimin e plotë të mjedisit të ndikuar.

e. Rëndësia.

Ky parametër realizon një vlerësim total të të gjithë përmasave të mësipërme dhe njëkohësisht thekson e rekomandon drejtimit më të rëndësishme që duhet ndjekur dhe zbatuar nga drejtuesit e subjektit, për të administruar saktësisht çdo lloj ndikimit të identifikuar.

f. Llojet e ndikimeve të identifikuar (direkte dhe jodirekte).

Ndikimet e identifikuar nga zhvillimi i aktivitetit të të kujdesit/rritjes së Gjedhët si dhe ai i prodhimit të qumështit dhe nënprodukteve të tij, janë ndikime të drejtpërdrejta në mjedis.

IV. TEKNOLOGJIA DHE TEKNIKA TË TJERA TË PROPOZUARA PËR PARANDALIMIN E SHKARKIMEVE OSE, KUR KJO NUK ËSHTË E MUNDUR, PËR PAKËSIMIN E SHKARKIMEVE NGA INSTALIMI, VEÇANËRISHT DUKE ZBATUAR TEKNIKAT MË TË MIRA TË DISPONUESHME.

Duke vlerësuar në tërësi, të dhënave teknike të pajisjeve dhe sistemeve të instaluar në këtë linjë teknologjike, gjykojmë se ato duhet të realizojnë qëllimin për të cilën janë vendosur dhe funksionojnë në këtë proces teknologjik. Vënia plotësisht në punë e tyre për një periudhë relativisht të gjatë kohe, si dhe kryerja e monitorimeve respektive minimalisht çdo gjashtë muaj, do të reflektojnë rezultate, analiza e të cilave do të dëshmojë për:

- i. Përputhshmërinë e plotë apo të pjesëshme të punës së tyre me linjën teknologjike si dhe kërkesat e standartit për shkarkimet në mjedis;
- ii. Nevojën për ndryshime të parametrave teknologjik apo për ndryshime konstruktive.

Vlerësimi i përgjithshëm i zhvillimeve në këtë veprimtari dëshmon se të gjitha llojet e shkarkimeve janë të përkohëshme. Treguesit cilësor të lëndëve që shkarkohen si dhe sasitë respektive të sejcilës prej tyre nuk kanë influenca mbetëse në cilësinë e mjedis dhe, nuk mund të çojnë më tej në përkeqsim të treguesve cilësisorë aktualë të mjedisit.

Në mënyrë të përmbledhur në vijim po paraqesim rekomandime teknike, të cilët duhet të vlersohen dhe zbatohen, me qëllim eliminimin ose zvogëlimin e problematikave aktuale, që kanë tendencë të çënojnë treguesit mjedisor, të ambjenteve të punës.

- a. Kontroll teknik periodik dhe shërbime periodike të mirëmbajtjes të të gjitha pajisjeve/makinerive të instaluar në të dy linjat teknologjike.
- b. Mbajtja e kushteve maksimale të higjenës, në stallën e Gjedhët dhe në linjën teknologjike të prodhimit të qumështit dhe nënprodukteve të tij.
- c. Pastrimin dhe dizinfektimin periodik të të gjithë ambjenteve të punës.
- d. Mbetjet e ngurta me natyrë organike, duhet të largohen periodikisht nga ambjentet e stallës dhe të përpunohen/depozitohen në gropën e plehut për tu përshtatur në përdorimin e tyre si pleh organik në tokat bujqësore.
- e. Të mirëmbahen dhe/ose të rikonstruktohen vaskat e dekantimit të ujrave të ndotur, me qëllim rritjen e efikasitetit të pastrimit të ujrave të ndotur që shkojnë në to si dhe rritjes së mundësisë së përdorimit të ujrave që dalin nga këto vaska (vadtje, pastrim ambjentesh etj.).
- f. Trajnimin e vazhdueshëm të punonjësve të stallave dhe të punonjësve të linjës teknologjike të përpunimit të qumështit dhe nënprodukteve të tij.
- g. Hartimin e planit të emergjencave mjedisore si dhe të emergjencave që shkaktohen nga faktorë të tillë si rënia e zjarrit, fatkeqsi natyrore etj.
- h. Sistemime dhe mbjellje të fidanëve të rinj të pemëve në kufinjt e pronës.
- i. Sistemimin e të gjitha sipërfaqeve të pazëna me ndërtime, duke synuar rritjen e sipërfaqeve të gjelbërta.

V. ALTERNATIVËN NË LIDHJE ME ZGJEDHJEN E VENDIT TË INSTALIMIT DHE TEKNOLOGJINË E PËRDORUR.

Disa prej përparësive të zgjedhjes së këtij trualli po i pasqyrojmë në vijim:

- Gjendet në një zonë rurale, në të cilën integrohet mjaft mirë në të dy veprimtaritë që zhvillon, stallëne Gjedhët dhe përpunimin e qumështit.
- Gjendet në një zonë me infrastrukturë inxhinjrike të plotësuar.
- Është e lidhur organikisht me rrjetin rrugor kombëtar.
- Gjenden lehtësisht persona të kualifikuar për të kryer proceset e punës, të programuar nga kjo veprimtari.

Pajisjet e instaluara si dhe parametrat teknologjikë me të cilët punojnë këto pajisje, besojmë se janë bashkëkohore, nisur nga fakti që ato vijnë nga vende të BE-së.

VI. MASAT PËR PARANDALIMIN DHE RIKUPERIMIN E MBETJEVE (NËSE ËSHTË E NEVOJSHME).

Drejtuesit teknik dhe ligjor të subjektit i kanë kushtuar vemendje maksimale eliminimit të të gjitha llojeve të mbetjeve të krijuara nga kjo veprimtari. Në vijim po përshkruajmë mënyrat apo procedurat që zbatohen në trajtimin e mbetjeve të krijuara.

- a. Mbetje e teknologjike të ngurta organike, që dalin nga stalla e Gjedhët.

Mbetjet teknologjike të ngurta organike, përbëhen kryesisht nga mbetjet e ushqimit për kafshët dhe fekalet e tyre. Këto mbetje largohen çdo ditë nga ambjentet e stallës dhe dërgohen në gropën e depozitimit/përpunimit të tyre e cila gjendet brenda teritorit të administruar nga ky subjekt. Punonjësi i caktuar me këtë punë bën përzjerjen e këtyre mbetjeve organike me dhë të marrë nga toka. Në mënyrë periodike, këto mbetje organike shkojnë për plehrimin organik të fermave bujqësore të zonës.

- b. Mbetje urbane të cilat përbëhen nga ambalazhe të letrës, kartonit, plastikës, qelqit, drurit, mbetje ushqimore nga veprimtaria njerzore etj.

Mbetjet e ngurta urbane, përbëhen kryesisht nga mbetje të ambalazheve prej letre, kartoni, plastike, qelqi etj. Këto mbetje, shkojnë në kazanët e mbetjeve urbane që gjenden brenda teritorit të këtij subjekti dhe, çdo ditë largohen prej aty, drejtë landfillit/inceneratorit të Tiranës, nga subjekte të kontraktuar nga Bashkia Tiranë.

VII. MASAT PËR PËRDORIMIN EFIÇENT TË ENERGJISË.

Të gjitha makineritë, pajisjet e instaluara në këtë subjekt janë blerë në vende të Bashkimit Europjan, kryesisht në Itali. Janë pajisje bashkëkohore me sisteme të komandimit individual të

